

Natura 2000 gebied 32 - Mantingerzand

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Hogere zandgronden
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL2003032
Beschermd natuurmonument:	-
Beheerder:	Natuurmonumenten, particulieren
Provincie:	Drenthe
Gemeente:	Hoogeveen, Midden-Drenthe
Oppervlakte:	788 ha

Gebiedsbeschrijving

Het Mantingerzand is een stuifzandgebied begroeid met vochtige en droge heiden en jeneverbessen. Verspreid liggen enkele naald- en loofbosjes. In laagten zijn vochtige gebieden aanwezig waaronder enkele zure vennen. Een aanzienlijk deel van het gebied bestaat uit voormalige landbouwgronden die worden ontwikkeld tot natuur.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een plek aangepast: een naaldbosperceel aan de zuidoostzijde van het gebied (20 ha), dat als opslagplaats dient, is vervallen.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H2310	Stuifzandheiden met struikhei
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen
H2330	Zandverstuivingen
H4010	Vochtige heiden
H5130	Jeneverbesstruwelen

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H3160	Zure vennen ^{1a}
H6230	Heischrale graslanden ¹

Kernopgaven

- 6.05 **Natte heiden:** Kwaliteitsverbetering en vergroting oppervlakte vochtige heiden H4010 en pioniervegetaties met snavelbiezen H7150 en actieve hoogvenen (*heideveentjes*) *H7110_B.
- 6.08 **Structuurrijke droge heiden:** Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.
- 6.11 **Jeneverbesstruwelen:** Behoud areaal en kwaliteitsverbetering jeneverbesstruwelen H5130, verjonging stimuleren.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H2310 Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype stuifzandheiden met struikhei beslaat grote delen van de oudere natuurreservaten, waar het is toegenomen door successie vanuit habitatype H2330 zandverstuivingen. In het natuurontwikkelingsgebied kan het type worden uitgebreid, de kwaliteit is te verbeteren.

H2320 Psammofiele heide met *Calluna* en *Empetrum nigrum*

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Dit type binnenlandse kraaiheibegroeiingen is toegenomen door successie vanuit habitatype H2330 zandverstuivingen.

H2330 Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Van dit habitatype zandverstuivingen resten hier en daar wat kleine stukken binnen habitatype H4030 droge heiden en H5130 jeneverbesstruwelen. Het is in het belang van deze habitattypen dat er meer open zand aanwezig komt in het gebied, in mozaïek met de latere successiestadia.

H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype zure vennen komt voor in enkele vennen, grotendeels met matige kwaliteit.

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden *hogere zandgronden* (subtype A).

Toelichting Plaatselijk is het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) sterk vergrast, hier kan vrij eenvoudig verbetering van de kwaliteit plaatsvinden door intern beheer. Uitbreiding van de oppervlakte wordt nagestreefd wegens het landelijke doel voor dit habitatype.

H5130 *Juniperus communis*-formaties in heide of kalkgrasland

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het Mantingerzand levert een grote bijdrage voor het habitatype jeneverbesstruwelen. Het jeneverbesstruweel verkeert in een relatief oud stadium waarin grassen (vooral bochtige smele) domineren. Door verjonging van jeneverbes kan verbetering kwaliteit gerealiseerd worden.

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype heischrale graslanden komt in matige vorm sporadisch voor langs paden en ontwikkelt zich op de voormalige veldontginningen. Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit lijken eenvoudig te bereiken.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H2310 Stufzandheiden met struikhei	--	+	>	>
H2320 Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	-	+	=	=
H2330 Zandverstuivingen	--	+	>	>
H3160 Zure vennen	-	+	=	>
H4010_A Vochtige heiden (<i>hogere zandgronden</i>)	-	+	>	>
H5130 Jeneverbesstruwelen	-	++	=	>
H6230 Heischrale graslanden	--	+	>	>

^{1a} Herstel van een technische fout in database 2004.

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.